

ANALYS – Effekter av handelstullar på svenska företag

När Donald Trump tillträdde som president för sin andra mandatperiod var ett av hans vallöften att införa eller höja importtullar på varor från andra länder. Det råder stor osäkerhet kring vilka tullar som kommer att bli verklighet, vilka som i så fall blir varaktiga, hur de ska utformas och hur berörda länder och regioner kommer att besvara tullarna. Sverige är ett exportberoende land, och Riksbankens företagsundersökning visar att många företag är oroliga för utvecklingen. Samtidigt uppger de flesta företag i undersökningen att de endast förväntas påverkas i liten omfattning. Effekterna som amerikanska tullar kan ha på svensk ekonomi är osäkra men sannolikt måttliga, situationen kan dock förvärras om det uppstår en eskalerad handelskonflikt.

Motiven för och utformningen av tullarna varierar

Trumpadministrationens argument för tullarna varierar. Man menar att USA länge har missgynnats i sina handelsrelationer och att ökade tullar kan stärka amerikansk industri. Tullar på upp till 25 procent har till exempel aviserats mot EU som har besvarat dessa. Även inrikes säkerhet har använts som motiv för tullar, som i fallet mot Kanada, Mexiko och Kina. Tullar kan även gälla specifika produkter – till exempel har 25 procent på stål och aluminium införts. Andra produkter som motorfordon och läkemedel har lyfts som produkter där tullar kan komma att införas.

Svensk export som kan påverkas

Sverige är ett exportberoende land där exporten motsvarade cirka 55 procent av BNP 2024. Den största delen av exporten är varor och några av Sveriges viktigaste exportvaror är vägfordon och maskiner, läkemedel, pappersprodukter, samt järn, stål och järnmalm. Majoriteten av svensk export går till övriga nordiska eller europeiska länder, men USA är det tredje största enskilda exportlandet.

En tullåtgärd som kan påverka Sverige är ovan nämnda tullar på stål och aluminium där exporten till USA står för cirka 3,5 procent av total svensk export. Detta utgör i sin tur cirka 0,1 procent av svensk BNP. I de tullar som aviserats mot EU har bilar nämnts som något som man vill tullbelägga. Svensk export av personbilar och andra lätta motorfordon utgör cirka 22 procent av total svensk export till USA (cirka 0,7 procent av BNP). En ökande del av svensk export består av tjänster och de tullar som införts och aviserats från USA har hittills varit fokuserade på import av varor och inte tjänster.¹⁰

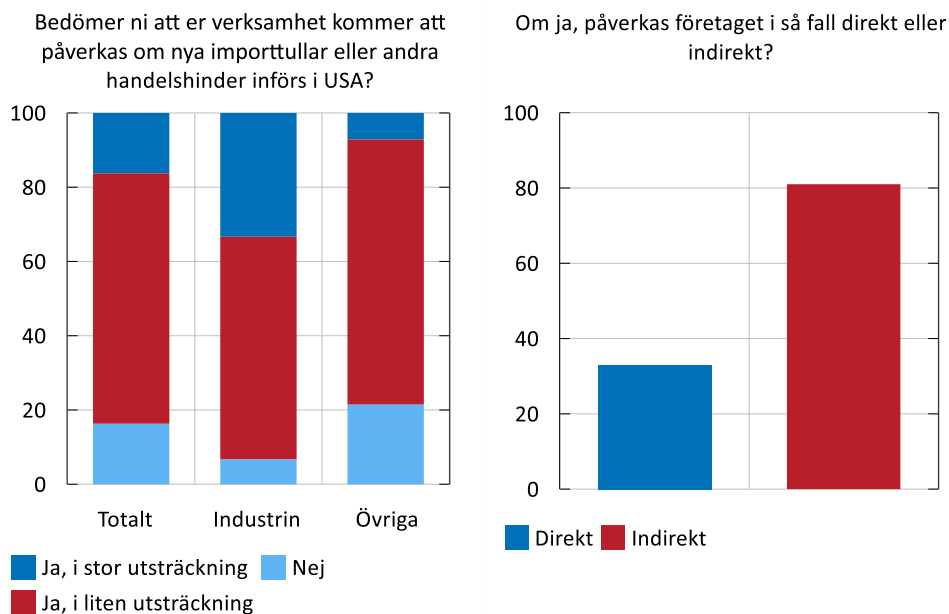
¹⁰ En inte obetydlig del av tjänsterna som exporteras har dock koppling till varor vilket ibland gör det komplicerat att särskilja varuexporten från tjänsteexporten.

Riksbankens företagsundersökning – tullar: ”Ingen vet hur det blir”

I företagsundersökningen i februari ställdes frågor om importtullar och vilka effekter de kan få på företagets verksamhet.¹¹ Över 80 procent av företagen anser att deras verksamhet påverkas i någon mån om importtullar införs i USA, se diagram 27. I de flesta fall påverkas de i liten utsträckning och framför allt via indirekta effekter. Företagen lyfter framför allt fram att utspelen om tullar skapar osäkerhet och många ser det som en risk för konjunkturåterhämtningen. De flesta anser att det är svårt att bedöma effekterna, givet den stora osäkerheten som råder om vilka länder och varor som kommer att tullbeläggas och hur tullarna kommer att utformas.

Diagram 27. Företagens svar på frågor om importtullar och handelshinder

Procent

Anm. Frågan om i hur stor utsträckning företagen påverkas besvarades av samtliga 43 företag. Frågan om direkt och indirekt påverkan besvaras av de 36 företag som bedömer att de kommer att påverkas av eventuella importtullar. Staplarna i det högra diagrammet summerar inte till 100 till följd av att flera företag har angivit båda alternativen.

Källa: Riksbankens företagsundersökning februari 2025.

Det är främst industriföretag, vars verksamhet ofta är uppdelad i globala värdekedjor, som bedömer att de kommer att påverkas i stor utsträckning av tullarna. De har gemensamt att de har tillverkning i både USA och i länder som kan komma att omfattas av tullar, såsom Mexiko, Kanada och Kina. I vissa fall passerar komponenter landgränsen flera gånger för bearbetning i olika produktionsanläggningar innan de sätts samman till en slutprodukt och säljs till kunder i USA. ”Det kan ju bli tull på tull på tull”, resonerar en respondent. Industriföretag som har produktion i USA, men köper insatsvaror från amerikanska underleverantörer, bedömer istället att de kan gynnas av tullarna. ”Vi har en stor lokal produktion i USA och det vet jag att många

¹¹ Intervjuerna genomfördes under perioden 31 januari – 7 februari.

andra svenska bolag också har och då klarar man sig rätt bra” förklarar en företagsledare.

Företagen uppger att de följer utvecklingen i USA noga och är beredda att agera, men att de inte genomför några förändringar proaktivt. Om tullarna träder i kraft är det i många fall de svenska företagen som får betala tullavgifterna, i och med att de importerar varorna till sina amerikanska produktionsanläggningar eller försäljningsbolag. De räknar med att de kommer att behöva ta ut högre försäljningspriser mot de amerikanska kunderna för att kompensera för tullavgifterna. ”Det finns inget annat sätt”, menar en respondent. På längre sikt är det flera som funderar på att se över sina globala värdekedjor och flytta produktion till USA eller från länder som kan omfattas av tullar.

Bland företag som inte har försäljning till USA uppger många att de kan komma att påverkas indirekt. De ser framför allt risker för prisutvecklingen, genom att växelkursen kan påverka inköp som prissätts i amerikanska dollar och att världsmarknadspriser på råvaror kan stiga. Flera uttrycker även oro för en inbromsning i industrikonjunkturen vilket kan påverka den ekonomiska utvecklingen i stort. Om tullar mot EU samt europeiska motåtgärder skulle införas är bedömningen att man påverkas i större utsträckning. En företagsledare säger: ”Om det blir ytterligare eskalering av handelshinder då blir det större utmaningar för oss.”

Effekterna på svensk ekonomi beror på utformning och omfattning av tullarna

Flera faktorer bestämmer hur stor effekt ökade tullar skulle få på svensk tillväxt och inflation. Effekten på tillväxten beror främst på vilka produkter från EU som USA tullbelägger och hur svensk export till USA minskar som en följd av detta. Men tillväxten i Sverige kan även påverkas via andra kanaler. Effekten på svensk inflation beror snarare på hur EU skulle svara med tullar på produkter från USA.

Hur inflationen påverkas beror också på vilka amerikanska varor som tullbeläggs. Om det i hög grad är konsumentvaror blir genomslaget snabbare, medan det tar längre tid att påverka inflationen om det är olika typer av insatsvaror som tullbeläggs. I slutändan beror inflationseffekten också på i vilken utsträckning och hur snabbt importerande företag för över kostnader mot konsumenterna, vilket i sin tur påverkas av bland annat efterfrågeläget i ekonomin.¹²

I prognosen antas att importtullarna mellan USA och EU höjs. Uppgången antas dock bli relativt måttlig – i genomsnitt höjs tullarna med i storleksordningen 2 procentenheter. Effekterna på svensk ekonomi väntas därmed inte bli särskilt stora. Det råder dock stor osäkerhet om hur stora tullarna i slutändan blir och hur länge de kommer att finnas kvar. En betydligt större ökning i tullsatserna skulle få större konsekvenser på svensk ekonomi i form av lägre tillväxt och, åtminstone på kort sikt, högre inflation. Riksbanken följer utvecklingen noga och anpassar prognoserna i takt med att ny information tillkommer.

---

¹² Se analysen ”Makroekonomiska effekter av högre amerikanska importtullar” i Penningpolitisk rapport, december 2024 för en mer omfattande genomgång av hur ekonomin påverkas av tullar via olika kanaler.